

ArticleHistory:

Received
14/08/2022
Accept
14/09/2022
**Available
online**
15/09/2022

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3250>

**EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF THE
TEACHER'S TEACHING PROFESSION**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMENLİK
MESLEĞİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Canan KARABULUT¹

Abstract

The ability of the teaching profession to meet individual and social expectations to the desired extent will contribute to the increased reputation of the profession, which is possible by loving and willful fulfillment of the profession. In this sense, the attitude developed in relation to the teaching profession is important for the expected contribution of teachers and for the professional happiness of teachers. The aim of this study is to determine whether the attitudes of the teacher profession and the attitudes of the class teachers based on gender, education level, the level of the class being read and the levels of attitude that are being obtained based on the vocational seniority variables are different. The universe of the research conducted for this purpose is 1139 classroom teachers in the Corum district within 2021-2022 academic years. The sample is 233 classroom teachers, determined using the appropriate sampling method. The study used "attitude Scale for teacher profession" as a data collection tool. In the analysis of the research data, t-test and ANOVA tests were used, and post-hoc testing was applied to determine the difference between groups that were seen as differentiation. With the analysis of the research data, it has been concluded that the attitudes of classroom teachers regarding teacher profession are very high, and that there is no differentiation between vocational seniority and teacher education levels, but that there is a difference depending on the level of classroom that teachers read. In addition, the sub-dimension "value", "occupational exhaustion" sub-size, "opening to occupational development" sub-size, and "disparity" sub-size of "indifference" was detected in relation to gender, while there was no differentiation in relation to gender in the whole scale.

Keywords: Teacher, attitude, professional attitude

Özet

Öğretmenlik mesleğinin bireysel ve toplumsal beklentileri istenen ölçüde karşılayabilmesi mesleğin severek ve isteyerek yerine getirilmesi ile mümkün olabilecek aynı zamanda mesleğe ilişkin saygınlığın artırılmasına katkı sunulmuş olacaktır. Bu anlamda öğretmenlik mesleğine ilişkin geliştirilen tutum öğretmenlerden beklenen katkının elde edilmesi ve öğretmenlerin mesleki

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, canan1981.ck@gmail.com, 0000-0003-2383-0915

mutlulukları açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve cinsiyet, eğitim düzeyi, okutulan sınıf seviyesi ile mesleki kıdem değişkenlerine bağlı olarak sahip olunan tutum düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmeye çalışılmasıdır. Bu amaçla yürütülen araştırmanın evreni 2021 2022 eğitim öğretim yılı içerisinde Çorum ilinde resmi okullarda görevli 1139 sınıf öğretmenidir. Örneklem ise uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiş 233 sınıf öğretmenidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde t-testi ve ANOVA testlerinden yararlanılmış, farklılaşma görülen gruplar arasında ise farkı ortaya koymak üzere post hoc testi uygulanmıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesiyle birlikte sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının çok yüksek düzeyde olduğu, mesleki kıdem ve öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre farklılaşma görülmezken öğretmenlerin okuttukları sınıf seviyesine bağlı olarak farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca “Değer verme” alt boyutunda, “Mesleki tükenmişlik” alt boyutunda, “Mesleki gelişime açıklık” alt boyutunda ve ölçeğin genelinde cinsiyete bağlı olarak farklılaşma görülmezken “İlgisizlik” alt boyutunda cinsiyete bağlı olarak farklılaşma olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, tutum, mesleki tutum

GİRİŞ

Eğitim sistemi, bireylere gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmak suretiyle; bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerini, geleceğin inşa edilmesini ve toplumsal refaha ulaşılmasını hedefler. Töremen'e (2010) göre bu hedefe ulaşılabilmesi büyük ölçüde eğitim sisteminde geliştirilerek uygulanan eğitim programlarına bağlıdır. Eğitim programları, bireylerin öğrenme gereksinimlerini yani başka bir deyişle toplumsal beklentilerin karşılanmasını sağlayacak bilgi ve becerileri içermelidir. Bununla birlikte bireylerde görülmesi umulan bu becerilerin rol modeli olan öğretmenlerin sahip oldukları bilgi ve beceriler ile mesleğe ilişkin tutumları kritik öneme sahip unsurlardır.

Bireylerin öğrenme gereksinimlerinin karşılayıcısı olarak öğretmenlerin, öğrenme-öğretme sürecinde ne ölçüde etkin ve verimli bir yapı oluşturdukları eğitim sistemi ile elde edilmesi beklenen başarının temel belirleyicisidir. Öğretmenlerin sahip oldukları mesleki bilgi ve beceriler bireylerin gelişimlerinin sağlanması; eğitim sisteminden umulan çıktılarının sağlanması bakımından oldukça önemlidir. Öğretmenlerin sahip olmaları beklenen yeterliklerin neler olduğu ya da neler olması gerektiği tartışmalara neden olan ve dönemsel olarak gereksinimlere bağlı olarak zaman zaman gelişim ve değişim göstermesi gereken bir alandır (Kaya ve Kartallıoğlu, 2010). Çelikten vd. (2005), “gelişen bilim, teknoloji ve değerler sistemine bağlı olarak eğitim bilimi, eğitim teknolojisi, eğitim programları, öğretme öğrenme süreç ve yöntemleri, eğitim sisteminin yapı ve işleyişinde meydana gelen değişimler, öğretmenlerin hizmet içinde sürekli eğitimini ve öğrenmesini zorunlu hale getirmektedir” ifadelerini kullanmaktadırlar. Bu çerçevede öğretmenlerin sahip olmaları gerekli bilgi ve beceriler, bireylerin öğrenme gereksinimlerinin karşılanabilmesi ve toplumsal hedeflere erişilebilmesi ölçütleri de dikkate alınmak sureti ile düzenlenmiştir (MEB, 2020).

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin olarak sahip oldukları bilgi ve becerileri ifade edildiği şekliyle başarının anahtarı olmasının yanında öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine dönük tutumlarını da belirleyen bir unsurdur (Sekman, 2021). Buradan hareketle ve öğretmenlik mesleğinin önemine bağlı olarak; öğretmenler, mesleki yeterliklere sahip olmakla birlikte mesleğine ilişkin uygun tutuma da sahip olmalıdırlar ve bu yönde davranış sergilemelidirler diyebiliriz. Öğretmenlik mesleğine karşı sergilenen tutum düzeyi, öğretmenlerden beklenen mesleğe ilişkin başarıların temel belirleyicisidir (MEB, 2007).

Tutum, kişilerin çevrelerinde gerçekleşen olaylara anlamlar yüklenmesi ve ortaya çıkan duygu ve hislerdir (Yenilimez ve Özabacı, 2003). Bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve

güdülerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2011). Karşı karşıya gelinen olay ve durumlar karşısında bireyler belirli bir tutum geliştirerek sergileme yönelimindedirler. Bu süreçte bireylerin sergileyecekleri tutumlarında duygusal, davranışsal ve bilişsel faktörler belirleyici olmaktadır (Ustaahmetoğlu, 2013). Bireylerin sahip oldukları ve sergiledikleri tutum farklı düzeylerde kendisini göstermektedir. Dalaman (2021), herhangi bir nesne ya da yaşanan olaya karşı duyulan olumlu ya da olumsuzluk hissinin duygusal faktör ile ilgili olduğunu, bir olay ya da nesneye karşı olumlu ya da olumsuz davranış geliştirilmesinin davranışsal faktörle ilgili olduğunu, olay ve nesnelere karşısında öğrenme davranışı ile inancın geliştirilmesinin ise bilişsel faktör ile ilgili olduğunu aktarmaktadır.

Eğitim teknolojileri alanında ortaya çıkan gelişmeler, eğitim sistemine adapte edildiğinde öğrenme gereksinimi olan bireylerin bilgiye erişim olanaklarında kolaylıklar sağlıyor olsa da sınıf içi etkileşim, akran paylaşımları ve öğretmen rehberliği gibi unsurlar eğitimde başarı için olmazsa olmaz faktörlerdir. Özellikle öğretmelerin kişilikleri, sahip oldukları mesleki yeterlikler ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları oldukça önemlidir (Alım ve Bekdemir, 2006).

Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine ilişkin geliştirilecek olumlu tutum, öğretmenlik mesleğine dönük tüm unsurlara da olumlu biçimde etki edecektir. Öte yandan öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumun henüz adaylık döneminden itibaren gözlenmesi de önemli bir etkidir. Çakır (2005), bir mesleğe dönük biçimde geliştirilen tutumun, bireyin mesleki başarısının belirleyicisi olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu durum, mesleğin severek yapılmamasının, başarılı sonuçlar elde edilmesinin önünde bir engel olacağına ilişkin kanaat oluşmasına etki etmiştir. Kritik önemi ve hassasiyetine bağlı olarak; sabır, özveri ve sürekli çalışmayı gerektiren öğretmenlik mesleğinin başarılı bir şekilde yerine getirilmesi, öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğini severek ve isteyerek yapmaları ile ilişkilidir (Çapa ve Çil, 2000). Öğretmenlerde mesleğe ilişkin olumlu tutum geliştirilmesinin önemine bağlı olarak henüz lisans düzeyinde eğitim alınırken öğretmen adaylarına konu kapsamında yeterlikler kazandırmak ve öğretmenlik mesleğinin genel kabul görmesini tesis edecek toplumsal hareketlilikler örgütlenmeli ve gerekli iyileştirmelerle öğretmenlik mesleğine ilişkin genel algılamaların pozitif yönlü gelişimi desteklenmelidir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Eğitim, bireysel gelişimin sağlanmasıyla birlikte ulaşılması umulan toplumsal refahın kilit unsurudur. Bireylere sunulacak nitelikli ve işlevsel eğitim ile bireyler kendilerini keşfedecekler ve geleceği inşa edeceklerdir. Eğitim örgütlerinin temel işlevleri ve hedef bireylerin öğrenme gereksinimlerini karşılamaktır. Bu amacın gerçekleşmesi için yürütülen eğitim öğretim faaliyetleri sürecinde öğretmenlik mesleği kritik öneme sahiptir. Zira öğretmen eğitim sisteminin uygulayıcısı olan ana aktörleridirler. Öğretmenlik mesleğinin üzerinde taşındığı bu önem, mesleğe ilişkin rollerin eksiksiz oynanmasını gerekli kılar. Ancak, tüm öğretmenlerin aynı düzeyde mesleki beceri ve tutuma sahip olmadıkları ve farklı düzeylerde tutuma sahip oldukları ve performans sergiledikleri; mesleki inanç, mesleki bağlılık, mesleki tutum gibi boyutlarda birbirlerinden farklı algıları olduğu ve bu duruma yol açan faktörlerin varlığı bilinmektedir. Bu bağlamda Pehlivan (2008), öğretmenlerin kendilerinden beklenen role ilişkin görevleri yerine getirmelerinin öğretmenlik mesleğini sevme, benimseme ve saygı duyulması ile ilişkili olduğunu aktarmaktadır.

Öğretmenlerin duygu durumları, sosyal alandaki ve mesleki rutinleri ile birlikte kişilikleri öğrenciler üzerinde etkili olan unsurlarıdır. Yürütülen araştırmalar öğrencilerin, öğretmenlerin ele aldıkları konulardan ziyade konuya karşı tutumlarından ve konuyu ele alış biçimlerinden etkilendiklerini göstermektedir (Demirel ve Ünişen, 2018). Bu yönüyle değerlendirildiğinde öğretmenlerin mesleki tutumlarının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ifade edilebilir. Nitekim Varış (1998), öğretmenin, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumu onun mesleğindeki davranışlarının en güçlü belirleyicilerinden birini; öğretmenlik meslek anlayışını yansıttığını aktarmaktadır. Altunkeser ve Ünal (2015) çalışmalarında öğretmenlerde meslekteki başarıyı etkileyen önemli faktörlerden birinin de mesleğe ilişkin tutum olduğunu ortaya koymaktadırlar.

Öğretmenlerin mesleklerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi, öğretmenlerin demografik verilerine göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi, demografik veriler haricinde etkili olabilecek unsurların belirlenmesi, bu unsurların ortadan kaldırılması ya da en aza indirilmesi öğretmenlerin mesleki tutumlarının olumlu yönde artmasına katkı sağlayacaktır. Özetle öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları eğitim sisteminin amaçlarına ulaşılması bağlamında önemli bir koşuldur.

Bu bağlam içerisinde, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesini amaçlayan bu çalışmanın elde edilecek bulguları ve ortaya çıkarılacak sonuçları itibari ile önem taşıdığı söylenebilir. Çalışma ile ulaşılabilecek sonuçların, yürütülecek yeni araştırmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir. Ayrıca sonuçlara bağlı olarak ortaya konulacak önerilerin başta öğretmenler olmak üzere eğitim sistemi paydaşlarına rehberlik edeceği değerlendirilmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeyi hedefleyen bu araştırma, örneklem büyüklüğüne bağlı olarak ve katılımcıların araştırma konusu bağlamında mesleki tutumlarının belirlenmesi hedeflendiği için nicel araştırma modeli olan tarama modelinde gerçekleştirilmiştir.

Creswell'e (2017) göre, nicel araştırma desenlerinden olan tarama modeli; geniş örneklem ile yürütülecek herhangi bir konu ya da durum hakkında, katılımcıların genel olarak görüşlerinin ve ilgi, beceri, tutum gibi özelliklerinin betimlenmesini amaçlayan araştırma modelidir. Karasar (2020) ise tarama modeline ilişkin olarak; geçmiş veya mevcut koşulları tanımlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemi olduğunu, olayları, bireyleri veya konuları kendi koşulları altında objektif olarak tanımlamayı ve analiz etmeyi amaçlayan araştırmalar için tercih edilen bir model olduğunu aktarmaktadır.

Evren ve Örneklem

2021-2022 eğitim öğretim yılı içerisinde Çorum ilinde resmi okullarda görevli sınıf öğretmenleri araştırmanın evrenidir. Araştırma evreninde 1124 kadrolu, 15 sözleşmeli olmak üzere 1139 sınıf öğretmeni yer almaktadır. Araştırmanın örneklemini ise uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiş 233 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem dahil olan sınıf öğretmenlerine ilişkin değişkenler Tablo 1'de aktarılmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya Dahil Olan Katılımcılara Ait Değişkenler

Değişken	Değer	f	%
Cinsiyet	Kadın	141	60,5
	Erkek	92	39,5
Eğitim Durumu	Lisans	196	84,1
	Lisansüstü	37	15,9
	1. Sınıf	97	41,6
Okutulan Sınıf Seviyesi	2. Sınıf	38	16,3
	3. Sınıf	47	20,2
	4. Sınıf	51	21,9
	1-5 yıl	25	10,7
Mesleki kıdem	6-10 yıl	62	26,6
	11-15 yıl	59	25,3
	16-20 yıl	53	22,7
	21 yıl ve üzeri	34	14,6

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan katılımcıların 141'i kadın sınıf öğretmeni, 92'si erkek sınıf öğretmenidir. Öğretmenlerden 196'sının eğitim seviyesi lisans, 37'sinin ise lisansüstüdür. Araştırmaya dahil olan öğretmenlerin 97'si 1. Sınıfı, 38'i 2. Sınıfı, 47'si 3. Sınıfı ve 51'i 4. Sınıfı okutmaktadırlar. Son olarak öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımları ise 1-5 yıl kıdemi olan 25, 6-10 yıl kıdemi olan 62,

11-15 yıl kıdemi olan 59, 16-20 yıl kıdemi olan 53 ve 21 üstü mesleki kıdemi olan 34 kişidir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, örnekleme kolay erişim sağlaması bakımından dijital platformlardaki erişim araçları vasıtası ile oluşturulan formlar aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcıların demografik verilerini toplamak amacı ile dört soruluk ilk bölümde; cinsiyet, eğitim durumu, branş ve mesleki kıdem yer almaktadır. İkinci bölümde ise sınıf öğretmenlerinin mesleki tutumlarının belirlenmesini amaçlayan çalışma kapsamında Demirel ve Ünişen (2018) tarafından geliştirilen 5'li likert tipte "Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Ölçekte; "değer verme", "mesleki tükenmişlik", "ilgisizlik" ve "mesleki gelişime açıklık" olmak üzere 4 alt boyut yer almaktadır. Ölçekte yer alan alt boyutlar ve madde sayıları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği Alt Boyutları-Madde Sayıları

Alt Boyut	Madde Sayısı
Değer Verme	12
Mesleki Tükenmişlik	6
İlgisizlik	6
Mesleki Gelişime Açıklık	4

Tablo 2'de görülen Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğinin "değer verme" alt boyutunda 12, "mesleki tükenmişlik" alt boyutunda 6, "ilgisizlik" alt boyutunda 6 ve "mesleki gelişime açıklık" alt boyutunda 4 olmak üzere 28 maddesi mevcuttur. Mevcut 28 maddenin 16'sı olumlu, 12'si olumsuz, yani ters maddedir.

Ölçek; "tamamen katılıyorum" 5 puan, "kısmen katılıyorum" 4 puan, "kararsızım" 3 puan, "kısmen katılmıyorum" 2 puan ve "kesinlikle katılmıyorum" 1 puan değeri ile kodlanmıştır. Ölçeğe ilişkin olarak, test-tekrar test yöntemiyle ortaya çıkan puanlar arasındaki Pearson Korelasyon Katsayısı $r=0,87$ olarak belirlenmiş, geçerli ve güvenilir ölçümler üreten bir ölçme aracı olduğu ve öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını ölçebileceği saptanmıştır (Demirel ve Ünişen, 2018).

Verilerin Analizi

Araştırma verileri sayısallaştırılarak SPSS paket programda analiz edilebilecek biçime dönüştürülmüştür. Araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin demografik çeşitliliklerinin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve tablolaştırılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan ölçekteki ters maddeler gerekli dönüştürme işlemine tabi tutulmuştur. Araştırma analizlerinin belirlenmesi için normallik testi yapılmış ve çarpıklık değeri $-0,436$, basıklık değeri $-0,424$ saptanmıştır. George ve Mallery'e (2003) göre çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile $+2$ arasında ise veriler normal dağılım göstermektedir. Bu durumda ise veri analizinde parametrik testler kullanılmalıdır.

Araştırma hedeflerine ulaşmaya dönük biçimde, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyet, eğitim durumu, okutulan sınıf seviyesi ve mesleki kıdeme bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere T-Testi ve ANOVA testi yapılmıştır. Elde edilen bulguların yorumlanmasında değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere de $.05$ anlamlılık düzeyi ölçüt olarak kabul edilmiştir.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğine verilen cevapların değerlendirilmesinde aralıkların eşit olduğu varsayılmış, aritmetik ortalamalar için puan aralığı 1,00 olarak hesaplanmıştır. Bu hesaplama göre aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Ölçek Cevapları Puan Aralığı Değerlerinin Düzey Karşılığı

Aralık	Düzey
1,00 – 1,79	Çok düşük düzey
1,80 – 2,59	Düşük düzey
2,60 – 3,39	Orta düzey
3,40 – 4,19	Yüksek düzey
4,20 – 5,00	Çok yüksek düzey

Tablo 3'te ölçek maddelerine verilen cevapların ortalamaları ile elde edilecek puan aralıklarının, öğretmenlerin mesleki tutumlarının yorumlanmasında kullanılacak düzey sıralaması görülmektedir. Buna göre 1,00-1,79 aralığında puan değerine sahip olan öğretmenler için “çok düşük düzeyde mesleki tutuma sahip” yorumlanmasında bulunulacaktır. Haricen sırasıyla; 1,80-2,59 puan aralığı “düşük düzey”, 2,60-3,39 puan aralığı “orta düzey”, 3,40-4,19 puan aralığı “yüksek düzey” ve 4,20-5,00 puan aralığı “çok yüksek düzey” şeklinde yorumlanacaktır.

BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında yürütülen araştırma çerçevesinde katılımcı sınıf öğretmenlerinden toplanan cevapların analizine bağlı olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği tutum düzeylerine ilişkin bulgular

Araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Düzeyleri

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum	N	$\bar{x}$	ss
Değer Verme		4,34	,418
Tükenmişlik		4,37	,421
İlgisizlik	233	4,61	,480
Mesleki Gelişime Açıklık		4,54	,430
Genel Ortalama		4,47	,364

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının verdikleri cevaplar doğrultusunda puan ortalamaları $\bar{x} = 4,47$ değeri ile çok yüksek düzeydedir. Ölçeğin alt boyutlarının puan ortalamaları; “Değer verme” alt boyutu için $\bar{x} = 4,34$, “Tükenmişlik” alt boyutu için $\bar{x} = 4,37$, “İlgisizlik” alt boyutu için $\bar{x} = 4,61$ ve “Mesleki gelişime açıklık” alt boyutu için $\bar{x} = 4,54$ değerlerindedir. Bu bulgulara göre araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin cevaplarına bağlı olarak öğretmenlerin ölçek genelinde ve tüm alt boyutlar kapsamında çok yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği tutum düzeylerinin cinsiyet faktörüne bağlı karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklılaşp farklılaşmadığının tespitine yönelik gerçekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	Sh	t	p
Değer Verme	Kadın	141	4,34	,422	,035	,167	,868
	Erkek	92	4,33	,415	,043		
Mesleki Tükenmişlik	Kadın	141	4,39	,430	,036	,512	,609
	Erkek	92	4,36	,407	,042		
İlgisizlik	Kadın	141	4,68	,433	,036	2,59	,010 *
	Erkek	92	4,51	,530	,055		
Mesleki Gelişime Açıklık	Kadın	141	4,58	,396	,033	1,94	,053
	Erkek	92	4,47	,472	,049		
Ölçek Geneli	Kadın	141	4,50	,346	,029	1,68	,094
	Erkek	92	4,42	,386	,040		

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin mesleki tutum düzeyleri, ölçek genelinde ve alt boyutlarda cinsiyete bağlı olarak; en küçük $\bar{x} = 4,33$, en büyük $\bar{x} = 4,68$ olmak üzere, aritmetik ortalama farklılıkları göstermekte ve bu değerler çerçevesinde tüm sonuçlar çok yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip olduğu göstermektedir. "Değer verme" alt boyutunda, "Mesleki tükenmişlik" alt boyutunda, "Mesleki gelişime açıklık" alt boyutunda ve ölçeğin genelinde cinsiyete bağlı olarak farklılaşma bulunmamakta, "İlgisizlik" alt boyutu cinsiyete bağlı olarak farklılaşmaktadır ($p < 0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği tutum düzeylerinin eğitim seviyesi faktörüne bağlı karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin öğretmenlerin eğitim düzeylerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının tespitine yönelik gerçekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin eğitim durumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin karşılaştırılması

Boyut	Eğitim	N	$\bar{x}$	SS	Sh	t	p
Değer Verme	Lisans	196	4,37	,399	,028	3,17	,002 *
	Lisansüstü	37	4,14	,467	,076		
Mesleki Tükenmişlik	Lisans	196	4,40	,399	,028	2,09	,037 *
	Lisansüstü	37	4,24	,508	,083		
İlgisizlik	Lisans	196	4,68	,426	,030	4,34	,000 *
	Lisansüstü	37	4,24	,583	,095		
Mesleki Gelişime Açıklık	Lisans	196	4,57	,421	,030	2,34	,020 *
	Lisansüstü	37	4,39	,454	,074		
Ölçek Geneli	Lisans	196	4,51	,332	,023	3,25	,002 *
	Lisansüstü	37	4,25	,447	,073		

Tablo 6'da öğretmenlerin eğitim durumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin t-Testi sonuçları kapsamında karşılaştırmaları görülmektedir. Değer verme boyutunda lisansüstü mezuniyeti olan öğretmenlerde $\bar{x} = 4,14$ ortalama ile en düşük değer olarak saptanmış; yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu görülmüştür. Bunun dışındaki tüm boyutlarda ve eğitim seviyelerinde çok yüksek düzeyde tutuma sahip olduğu saptanmış olmakla birlikte ölçeğin genelinde ve tüm boyutlarda öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının, eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($p < 0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği tutum düzeylerinin okutulan sınıf seviyesi değişkenine bağlı karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin öğretmenlerin okutmakta oldukları sınıf seviyesine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının tespitine yönelik gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin okuttukları sınıf seviyesi ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin karşılaştırılması

Boyut	Grup	f, $\bar{x}$ ve SS değerleri				ANOVA Sonuçları					
		N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	df	KO	F	p	Fark
Değer Verme	(1) 1. Sınıf	97	4,28	,407	G. Arası	1,56	3	,521			1-4
	(2) 2. Sınıf	38	4,31	,445	G. İçi	39,068	229	,171	3,05	,029	
	(3) 3. Sınıf	47	4,32	,419	Toplam	40,633	232				
	(4) 4. Sınıf	51	4,49	,391							
Mesleki Tükenmişlik	(1) 1. Sınıf	97	4,32	,393	G. Arası	2,209	3	,736			1-4
	(2) 2. Sınıf	38	4,35	,452	G. İçi	38,981	229	,170	4,32	,005	
	(3) 3. Sınıf	47	4,31	,474	Toplam	41,191	232				3-4
	(4) 4. Sınıf	51	4,56	,351							
İlgisizlik	(1) 1. Sınıf	97	4,57	,452	G. Arası	2,709	3	,903			1-4
	(2) 2. Sınıf	38	4,48	,555	G. İçi	50,895	229	,222	4,06	,008	2-4
	(3) 3. Sınıf	47	4,58	,546	Toplam	53,604	232				
	(4) 4. Sınıf	51	4,80	,348							
Mesleki Gelişime Açıklık	(1) 1. Sınıf	97	4,47	,399	G. Arası	2,049	3	,683			1-4
	(2) 2. Sınıf	38	4,46	,483	G. İçi	41,022	229	,179	3,81	,011	
	(3) 3. Sınıf	47	4,57	,475	Toplam	43,071	232				
	(4) 4. Sınıf	51	4,70	,364							

Tablo 7’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğretmenlerin okutmakta oldukları sınıf seviyesine faktörüne bağlı olarak tüm alt boyutlarda anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p < 0,05$). Hangi gruplar arasında farklılaşma olduğunun belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen post-hoc Scheffe testi sonuçlarına Tablo 7’de yer verilmiştir. Buna göre; 4. Sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin tüm boyutlarda 1. Sınıfları okutan öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir. 4. Sınıfları okutan öğretmenlerin “Mesleki tükenmişlik” boyutunda 3. Sınıfları okutan öğretmenlerden daha yüksek tutum düzeyine sahip oldukları saptanmıştır. Son olarak, 4. Sınıfları okutan öğretmenlerin “İlgisizlik” alt boyutunda, 2. Sınıfları okutan öğretmenlerden daha yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar 4. Sınıfları okutan öğretmenler lehinde bir sonuç elde edildiğini göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği tutum düzeylerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespitine yönelik gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin karşılaştırılması

Boyut	f, $\bar{x}$ ve SS değerleri				ANOVA Sonuçları					
	Yıl	N	$\bar{x}$	SS	Var. K.	KT	df	KO	F	p
Değer Verme	1-5	25	4,19	,436	G. Arası	1,03	4	,258	1,48	,207
	6-10	62	4,36	,363	G. İçi	39,60	228	,174		
	11-15	59	4,29	,468	Toplam	40,63	232			
	16-20	53	4,40	,463						
	21 üstü	34	4,38	,302						
Mesleki Tükenmişlik	1-5	25	4,26	,284	G. Arası	1,31	4	,328	1,87	,116
	6-10	62	4,37	,413	G. İçi	39,87	228	,175		
	11-15	59	4,49	,400	Toplam	41,19	232			
	16-20	53	4,37	,543						
	21 üstü	34	4,29	,293						
İlgisizlik	1-5	25	4,57	,402	G. Arası	2,09	4	,524	2,31	,058
	6-10	62	4,65	,432	G. İçi	51,50	228	,226		
	11-15	59	4,74	,406	Toplam	53,60	232			
	16-20	53	4,51	,605						
	21 üstü	34	4,50	,479						
Mesleki Gelişime Açıklık	1-5	25	4,44	,403	G. Arası	1,08	4	,2770	1,46	,213
	6-10	62	4,47	,397	G. İçi	41,99	228	,184		
	11-15	59	4,60	,374	Toplam	43,07	232			
	16-20	53	4,61	,479						
	21 üstü	34	4,52	,502						

Tablo 8'de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p < 0,05$). Değer verme alt boyutunda 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler $\bar{x} = 4,19$ puan değeri ortalaması ile yüksek düzeyde öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeyine sahiptirler. Bunun dışındaki tüm alt boyutlarda ve mesleki kıdemlerde tüm öğretmenlerin çok yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip oldukları görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Yürütülen araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizlerine bağlı olarak sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin, ölçeğin “değer verme”, “tükenmişlik”, “ilgisizlik” ve “mesleki gelişime açıklık” alt boyutları ile ölçeğin genelinde çok yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde Gürler ve Polat (2022), öğretmenlerin yaşadıkları gerçeklik şoku ve mesleki tutumları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında öğretmenlerin mesleki tutumlarına ilişkin algılarının yüksek düzeyde olduğunu saptamışlardır. Başkaca araştırmaların (Durmuşçelebi, Yıldız ve Saygı, 2017; Ayık ve Ataş, 2014) sonuçlarında da benzer saptamalar olduğu görülmektedir.

Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmanın olup olmadığını belirlemek üzere yapılan t-testi sonuçları anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşma olmadığı sonucunu göstermektedir. Farklılaşma olmaksızın her iki cinsiyetteki sınıf öğretmenlerin çok yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. 588 katılımcı ile ortaöğretim öğretmenlerinin öğrenmeye ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçladığı çalışmada Dalaman (2021), kadın ve erkek öğretmenlerin tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Aynı şekilde Kesen ve Polat (2014) ve Özkan (2012) yürüttükleri çalışmalarında öğretmenlerin mesleki tutumlarının cinsiyet faktöründen bağımsız biçimde geliştiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar araştırma sonucu ile benzerlik göstermekte ve birbirlerini destekler niteliktedir.

Sekman (2021)“Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi” çalışmada; sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemeyi ve aralarındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçladığı araştırmasında aynı ölçeği kullanmış elde edilen cevapların analizi neticesinde, sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip oldukları tutum düzeylerinin kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Kullanılan ölçeğin geliştiren yazarlar Demirel ve Ünişen de (2018) cinsiyet değişkenine göre ölçek toplam puan ortalamasında ve alt boyutlarda kadın öğretmenler lehine anlamlı bir farklılaşma olduğunu saptamışlardır. Bu araştırmalar sonuçları itibariyle çalışmadan ayrılmaktadır. Bu durum ilgilenilen öğrencilerin yaş aralığına bağlı olarak ilkökul öğrencileri ile çalışmanın erkek öğretmenlere daha yorucu geliyor olması ile açıklanabilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi çerçevesinde sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının öğretmenlerin aldıkları eğitim düzeyine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının tespitine yönelik yapılan t-testi analiziyle sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ölçeğin tüm boyutlarında alınan eğitim düzeyine bağlı olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre “değer verme” boyutunda lisansüstü mezuniyeti olan öğretmenlerin $\bar{x} = 4,14$ ortalama ile en düşük puan değeri ile yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Bunun dışındaki tüm boyutlarda ve eğitim seviyelerinde sınıf öğretmenlerinin çok yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Sonuç itibariyle de sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının, eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak farklılaştığı sonucu elde edilmiştir.

Dalaman (2021) araştırmasında; lisans ve yüksek lisans düzeyinde mezuniyete sahip öğretmenlere oranla doktora mezunu olan ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki gelişime daha açık olduklarını, öğrenmenin doğasına ve öğrenmeden beklentilere ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu saptamıştır. Bu durum öğretmenlerin sahip oldukları uyum sağlama becerileri ile açıklanabilir. Öğretmenlerin aldıkları yükseköğretim derecesine bağlı olarak adaptasyon sağlama özelliklerinin de artıyor olması bu farklılaşmayı açıklamaktadır. Öğretmenlik mesleğine karşı sahip olunan tutum düzeyleri alanyazın araştırmalarında daha çok lisans düzeyinde mezun olunan fakülte ve program türü bağlamında incelenmiştir. Demirel ve Ünişen (2018) araştırmalarında; mezun olunan fakülteye göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeyinin, eğitim ve fen edebiyat fakültelerinden mezun olan öğretmenlerde diğer fakültelerden mezun öğretmenlere oranla daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın bir başka alt problemi sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının okutulan sınıf seviyesine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkindir. Bu kapsamda, araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinden elde edilen cevaplar ANOVA testi ile analiz edilmiş ve sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının tüm alt boyutlarda anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Tespit edilen farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere post-hoc Scheffe testi uygulanmıştır. Buna göre 4. Sınıfları okutan sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin tüm boyutlarda 1. Sınıfları okutan öğretmenlerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. 4. Sınıfları okutan öğretmenlerin “Mesleki

tükenmişlik” boyutunda 3. Sınıfları okutan öğretmenlerden daha yüksek tutum düzeyine sahip oldukları saptanmıştır. Son olarak, 4. Sınıfları okutan öğretmenlerin “İlgisizlik” alt boyutunda, 2. Sınıfları okutan öğretmenlerden daha yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar 4. Sınıfları okutan öğretmenler lehinde bir sonuç elde edildiğini göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer ve son alt problemi kapsamında sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip oldukları tutum düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdem değişkenlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığına dönüktür. Yapılan ANOVA test sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşmamaktadır. 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler $\bar{x} = 4,19$ puan değeri ortalaması ile yüksek düzeyde öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeyine sahiplerken bunun dışındaki tüm boyutlarda ve mesleki kıdem değişkenlerinde sınıf öğretmenleri çok yüksek düzeyde mesleki tutum sergilemektedirler. Dalaman (2021), öğretmenlerin öğrenmeye ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi çalışmasında, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmadığı sonucunu elde etmiştir. Bu sonuç araştırma sonucuna benzer ve destekler niteliktedir. Araştırmada ulaşılan bu sonuçtan farklı olarak Demirel ve Ünişen (2018) araştırmalarında; 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin, 11-15 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlere göre anlamlı düzeyde mesleğe ilişkin daha yüksek tutuma sahip olduklarını, ölçeğin alt boyutlarının tutum puan ortalamalarında 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin, 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlere oranla anlamlı düzeyde daha yüksek mesleki tükenmişliğe ve ilgisizliğe sahip olduklarını saptanmışlardır. Başka bir araştırmada Sekman (2021), sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının mesleki kıdemlerine bağlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan sınıf öğretmenlerinin 21 yıl ve üzerinde mesleki kıdeme sahip olan sınıf öğretmenleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Uzun süreler boyunca görev yapmanın mesleki yıpranmışlığa ve tükenmişliğe neden olabileceği bu farklılaşmayı açıklayabilir. Alanyazın araştırmalarında öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaştığı; mesleki kıdemi fazla olan öğretmenlerin daha yüksek mesleki tutuma sahip oldukları sonucunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Erkuş, 2020; Kocaer, 2018).

Öneriler

Yürütülen araştırma ile elde edilen sonuçlara bağlı olarak uygulayıcıların yararlanmaları ve araştırmacılara kaynaklık etmesi düşüncesiyle aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Yürütülen araştırmanın katılımcıları sınıf öğretmenleridir. Eğitim sistemi bir bütün olarak değerlendirildiğinde; diğer tür ve kademedeki görev yapan öğretmenler içinde benzer tutum inceleme araştırmaları yapılabilir.
- Araştırmada sınıf öğretmenlerinin çok yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Öğretmenlerin mesleki tutumlarının olumlu olması öğrenci başarısına etki eden bir unsurdur. Öte yandan okul başarısı düşük olan öğrencilerin varlığı bir gerçekliktir. Hatta bazı okulların genel anlamda başarısız sonuçlara sahip oldukları bilinmektedir. Buradan hareket ile başarısız olduğu değerlendirilen okullarda görevli öğretmenler ile benzer çalışmalar yürütülmeli ve farklı yerleşim yerlerindeki okullar arasında karşılaştırmaya dayalı araştırmalar yürütülmelidir.
- Yürütülecek benzer kapsamdaki araştırmalar daha büyük evren ve örneklem ile tekrarlanmalıdır. Yürütülecek araştırmalarda nitel yöntem benimsenmeli, öğretmenlerin mesleki tutumlarına olumsuz etki ettiği düşünülen unsurlar belirlenmeye çalışılmalıdır.
- Öğretmenlerin mesleki tutumlarına olumsuz etkisi olduğu değerlendirilen konularda mevcut olumsuzluğu gidermek üzere hizmet içi faaliyetler planlanmalı; bilgi yetersizliğinden kaynaklanan konularda öğrenme gereksinimleri karşılanmalıdır.

- Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin olumsuz tutum geliştirmelerine kaynak olarak gösterdikleri okul yönetimlerinin, öğretmenlerin mesleki bağlılıklarını ve motivasyonlarını artıracak davranışlar sergilemeleri ve uygulamalar ortaya koymaları sağlanmalıdır.
- Araştırmada öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmış ise de diğer çalışmaların sonuçlarının öneminden hareket ile erkek öğretmenlerin düşük tutum düzeyine sahip olmalarının nedenlerini ortaya koyacak çalışmalar yürütülmeli ve erkek öğretmenlerin mesleki tutumlarının artırılmasına dönük uygulamalar başlatılmalıdır.
- Araştırmada sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının okutulan sınıf seviyesine bağlı olarak farklılaştığı; 4. Sınıfları okutan öğretmenlerin daha yüksek düzeyde mesleki tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç öğrencilerin ilerleyen sınıf ve yaşlarda daha az bireysel ilgiye ihtiyaç duydukları ve sınıf seviyesine bağlı olarak öğretimsel konuların öğretmenlerce daha etkin biçimde aktarıldığı ile açıklanabilir. Bu durum ayrıca özellikle birinci sınıflarda okuma yazma öğretiminde taşınan sorumluluk ve öğrencilerin okula uyum davranışlarındaki güçlükler ile de açıklanabilir.

KAYNAKÇA

- Alım, M. ve Bekdemir, Ü. (2006). Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Milli Eğitim Dergisi*(172), 263-275.
- Altunkeser, F. ve Ünal, E. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından yordanması. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 1-15.
- Ayık, A. ve Ataş, Ö. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişki. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 4(1), 25-43.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*(24), 13-28.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları (3. Baskı)*. (S. B. Demir, Çev.) Ankara: Eğiten Kitap.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP) ve Eğitim Fakülteleri İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları ve Mesleki Yeterlik Algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(6), 27-42.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(16), 69-73.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- Dalaman, F. (2021). *Ortaöğretim öğretmenlerinin öğrenmeye ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Demirel, N. ve Ünişen, A. (2018). Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67), 997-1013.
- Durmuşçelebi, M., Yıldız, N. ve Saygı, E. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 8-31.
- Erkuş, M. (2020). *Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ve alternatif ölçme – değerlendirmeye yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.

- George, D. ve Mallery, M. (2003). *SPSS for Windows step by step: a simple guide and reference, 17.0 update (7th edition)*. Boston: Pearson.
- Gürler, S. ve Polat, S. (2022). Öğretmenlerin Yaşadıkları Gerçeklik Şoku ve Mesleki Tutumları Arasındaki İlişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 22-37.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kartal, T. ve Afacan, Ö. (2012). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 76-96.
- Kaya, S. ve Kartallıoğlu, S. (2010). Okul temelli mesleki gelişim modeline yönelik koordinatör görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 115-130.
- Kesen, G. ve Polat, M. (2014). Eğitim Fakültesi 4. Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları: Muş Alparslan Üniversitesi Örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(2), 556-578.
- Kocaer, G. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Bartın ili örneği)*. Yüksek lisans tezi. Bartın Üniversitesi, Bartın.
- MEB. (2007). *Okul temelli mesleki gelişim kılavuzu; Okul yöneticisi ve öğretmenler için mesleki gelişim kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2020, 7 20). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. <http://www.meb.gov.tr/>: <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> adresinden alındı
- MEB. (2020, 7 20). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. 8 1, 2022 tarihinde <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> adresinden alındı
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (SDÜ Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(2), 29-48.
- Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-kültürel Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Sekman, İ. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Töremen, F. (2010). *Eğitim bilimine giriş*. İstanbul: İdeal Kültür.
- Ustaahmetoğlu, E. (2013). Tutumlar. B. Candan (Dü.) içinde, *Tüketici Davranışları* (s. 1-25). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Varış, F. (1998). *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Yenilimez, K. ve Özabacı, N. Ş. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 132-146.